

INTERVIEW ANNE-WIL DUTHLER

Halverwege het redactionele jaar en net na de Europese verkiezingen is het tijd om te reflecteren. Even gaan zitten en goed te kijken naar wat achter ons ligt en wat nog komen moet. Driemaster zoekt naar evenwichtige antwoorden op vragen. Binnen dat kader spreken we met VVD senator Anne-Wil Duthler over ondernemingszin, een betrouwbare overheid en de rol van de Eerste Kamer in het Nederlands staatsbestel.

DOOR: ALLARD ALTENA

Anne-Wil Duthler, 42 jaar en sinds 2007 Eerste Kamerlid voor de VVD, vertelt hoe ze politiek actief werd. “Tijdens mijn studie was ik maatschappelijk al erg geëngageerd. Net als elke student dacht ik na over het hoe en wat van de politiek. Het was echter pas eind 1998 dat ik lid werd van de VVD. Destijds moest ik mijn proefschrift verdedigen. Voor mij natuurlijk een erg belangrijk moment. Na de verdediging stapte er plots een VVD’er op mij af die me vertelde dat ik wel een heel liberaal proefschrift had geschreven. Al eerder was ik mij er van bewust dat de liberale idee aansloot bij mij als persoon. Toen ik na het verdedigen van mijn proefschrift gelijk mijn eigen bedrijf ben gestart, ben ik ook lid geworden van de VVD. In de loop der jaren ben ik geleidelijk actiever geworden binnen de VVD. Zo spande ik me in voor de VVD afdeling Den Haag en de Teldersstichting, zaken waar later ook de Partijraad van de VVD nog bijkwam. Via die route ben ik uiteindelijk senator voor de VVD geworden.”

Het is opmerkelijk om te zien hoe iemand die een succesvol bedrijf heeft toch nog de tijd kan opbrengen om zich voor de VVD in te spannen. “Het is inderdaad een druk leven. Mijn bedrijf wat ik in ’98 startte is een adviesbureau op het gebied van recht, bestuur en ICT. Wij adviseren geen specifieke doelgroep, maar het hele spectrum van overheid, semi-overheid en private partijen. Als je daar mee bezig bent, dan leer je veel over de maatschappij. Het zet je met beide benen in de realiteit. Voor een politicus is dat heel belangrijk. Je moet weten wat er speelt in Nederland, je kan niet vanuit de hoogte plannen gaan verzinnen waar niemand op zit te wachten. De politiek moet inspelen op de noden van de maatschappij. Als je een eigen bedrijf hebt, dan leer je die noden te zien. Hoewel het dus een druk leven is, geeft de combinatie bedrijf en Eerste Kamer me dus wel een solide ondergrond in mijn veld van expertise.” Welk veld is dat dan? “Als senator hou ik me veel bezig met justitiële onderwerpen, waaronder met de vraag in hoeverre grondrechten – de basisregels van onze

rechtsstaat – gewaarborgd worden gelet op alle technische vernieuwingen. Denk bijvoorbeeld aan de toevoeging van een chip aan paspoorten. Hoe zit het daarbij met de privacy van de burger en de veiligheid van deze systemen? We zien in veel gevallen dat overheden – op alle bestuurlijke niveaus – vaak ICT vernieuwingen doorvoeren zonder dat daar de wetgever over wordt geraadpleegd. Mijns inziens is dat een foute stap. De wetgever moet kritisch kunnen toetsen of en hoe ICT ingrijpt in de levens van burgers.” Hoe moet ze dat dan doen? “De wetgever kan problemen signaleren die bestuurlijke organen niet zien of willen zien. Zo zien we bijvoorbeeld hoe plots een nieuwe GBA (Gemeentelijke Basis Administratie, red) wordt ingevoerd zonder dat de wetgever ook maar iets heeft kunnen inbrengen.

Terwijl een GBA direct en zwaar in kan grijpen in de levens van burgers. Het kan niet zo zijn dat dit soort nieuwe systemen als het ware uit de lucht komen vallen of opgelegd worden door een bestuurslaag. Dat is niet democratisch.”

Kunnen simpele problemen dan nog wel effectief en snel worden aangepakt? “Neem als voorbeeld het internet. Daar staat ongelofelijk veel rommel op en in bepaalde gevallen zelfs gevaarlijke troep. Toch, als je zoiets wil aanpakken, grijpt het in de levens van burgers in. Het reguleren van internetcontent staat haaks op de vrijheid van meningsuiting. Dat betekent daarentegen nog niet dat je dan maar alles op internet moet toelaten, bijvoorbeeld teksten die tot concrete gewelddadige acties oproepen. Dit soort problemen, die simpel kunnen lijken, zijn erg moeilijk. Om goede afwegingen te maken moet de wetgever betrokken zijn. In deze casus heeft het probleem zelfs een internationale context, wat inhoudt dat meer parlementen zich over dezelfde vragen moeten buigen. Gelukkig maar, want een overheid die eenzijdig en zonder controle in kan grijpen is een gevaar voor de samenleving.”

Als redactie zijn we erg benieuwd naar de visie van mevrouw Duthler op de wetgever zelf. Zowel de Eerste als de Tweede



Kamer zijn immers politieke organen waar men niet vies is van een politiek spel. “De Eerste Kamer functioneert anders dan de Tweede Kamer. In de Eerste Kamer is de gerichtheid op het bewaken van de kwaliteit van de wetgeving sterker, waardoor de politieke kleur minder relevant is. Dat is het punt waarop de Senaat zich focust, een taak die alle partijen zeer serieus nemen. Het komt niet zelden voor dat wij (senatoren, red) een wetsvoorstel afwijzen of een novelle vragen, omdat we niet tevreden zijn over de wetgevingskwaliteit. Dan maakt het niet uit welke politieke hoek dat wetsvoorstel komt, het gaat dan om de inhoudelijke kwaliteit. De Eerste Kamer heeft de ruimte om goed naar die inhoud te kijken. Aangezien senatoren getrapt verkozen worden, dat wil zeggen dat de we gekozen worden door de leden van de Provinciale Staten, is het voeren van campagne geen dagelijkse bezigheid. Er is minder druk op de ketel om partijpolitiek te profileren. Ik denk niet dat we een andere vorm van het verkiezen van senatoren uit moeten sluiten mocht daar ooit discussie over komen, want ik denk dat het huidige systeem niet van deze tijd is, maar er staat mij niet direct een goed alternatief voor ogen.” Ondanks dat gaan er vaak stemmen op om de Eerste Kamer af te schaffen. “Dat moeten we zeker niet doen. Die reflecteerfunctie, dat kijken naar wetten, dat is onontbeerlijk willen we goede wetgeving behouden.”

Nog even over het liberalisme. Wat kan het liberalisme – voor u dan de VVD – betekenen voor Nederland in de komende jaren? “Het liberalisme is een prachtige stroming die zoveel te bieden heeft. Centraal staat natuurlijk de idee van het individu als zelfbeslissend persoon die niet gehinderd wordt door een overheid die in elk aspect van zijn of haar leven ingrijpt. Het liberalisme laat dientengevolge ruimte voor creativiteit en ontplooiing. Wat is nu mooier dan dat? De VVD heeft de permanente campagne Nederland Opnieuw gestart. We gaan in die campagne voor optimisme en vooruitgang, net als dat de VVD altijd heeft gedaan. Nederland is een prachtig land dat niet onder betutteling ten onder mag gaan. Daar strijden we voor en daar geloof ik in.”

ALLARD ALTENA IS HOOFDREDACTEUR VAN DIT BLAD